

РЕШЕНИЕ

№ 204

гр. Монтана, 03.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – МОНТАНА в публично заседание на осемнадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Аделина Троева

Членове: Аделина Тушева
Елизабета Кралева

при участието на секретаря Соня Д. Георгиева
в присъствието на прокурора Л. Ил. Й.
като разгледа докладваното от Аделина Тушева Въззивно гражданско дело № 20231600500184 по описа за 2023 година

Производството е образувано по реда на чл. 258 и сл. от ГПК по жалба на Прокуратурата на РБ, подадена чрез прокурор в РП Монтана и по жалба на А. И., подадена чрез пълномощник адвокат П. Г. срещу постановено от РС Монтана решение № 115 от 22.03.2023г. по гр.дело № 2567/2022г. , с което Прокуратурата на РБ е осъдена да заплати на А. И. сумата 2500 лева, представляваща обезщетение на основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ за причинени неимуществени вреди от незаконно повдигнато и поддържано обвинение за извършено престъпление по чл.195, ал.1, т.7 във връзка с чл.194, ал.1 във връзка с чл.20, ал.1 НК, както и сумата 1700 лева, представляваща обезщетение за понесените от незаконното обвинение имуществени вреди, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 22.07.2020 година до окончателното ѝ изплащане, както и сумата от 520.51 лева разноски по делото, като е отхвърлен иска за неимуществени вреди над уважения размер до предявения такъв от 10 000 лева като неоснователен.

Жалбата на Прокуратурата е насочена срещу решението в осъдителните части с твърдения за неправилност и необоснованост. Оспорени са изводите на съда за наличие на незаконно обвинение, както и за търпени от ищеца вреди във връзка с това обвинение с подробно изложени в тази насока доводи в жалбата. Иска се отмяна на решението в обжалваните части и отхвърляне като неоснователни исковите претенции , а при условията на евентуалност – намаляване размера на обезщетенията.

Жалбата на А. И. е насочена срещу решението в частта, с която исковата му претенция за неимуществени вреди е отхвърлена над уважения до предявения размер от 10 000 лева с твърдения за неправилност и необоснованост, нарушен принцип на справедлив размер на обезщетението за вреди с подробно изложени в тази насока доводи и съображения . Иска се отмяната му в обжалваната част и уважаване иска в предявения размер, ведно с присъждане на разноски.

По жалбата на Прокуратурата е подаден отговор от насрещната страна, с който жалбата се оспорва като неоснователна.

В съдебно заседание жалбите се поддържат, така както са подадени, съответно се оспорва основателността на подадената от другата страна въззивна жалба .

Във въззивното производство не са искани и събирани доказателства.

Окръжният съд, като провери атакуваният по реда на въззивното обжалване съдебен акт във връзка с оплакванията в жалбите, предвид събраните по делото доказателства и въз основа на закона, приема следното:

Въззивните жалби против първоинстанционното решение са подадени в срока по чл. 259,ал.1 от ГПК от надлежна страна в процеса при наличен правен интерес и са допустими за разглеждане.

Атакуваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо постановено в производство с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ по обективно съединени иски за заплащане обезщетение за имуществени и неимуществени вреди от обвинение в извършване на престъпление, повдигнато и предявено по досъдебно производство № 3/2017г. по описа на РУ на МВР *с внесен обвинителен акт и образуване на НДОХ № 1556/2019г. по описа на РС *, приключило с присъда, с която ищецът е оправдан.

Ищецът А. И. е сезирал първоинстанционния съд с искова молба с ответник прокуратурата на РБ с твърдения, че срещу него неоснователно е повдигнато и поддържано от РП *по ДП № 3 /2017г. на РУ на МВР *и по НДОХ № 1556/2019г. по описа на РС *обвинение за извършено престъпление по чл.195, ал.1, т.7 във връзка с чл.194, ал.1 във връзка с чл.20 НК, за което с влязла в сила на 22.07.2020г. присъда е оправдан.

В резултат на незаконосъобразните действия на прокуратурата по воденото срещу него наказателно производство е претърпял имуществени вреди в размер на 1700 лева заплатено адвокатско възнаграждение и неимуществени вреди , изразяващи се в преживян стрес, несигурност за бъдещото му , уронване честта и доброто му име , които оценява на сумата 10 000 лева , които вреди претендира за заплащане , ведно със законна лихва от 22.07.2020г. .

С постановеното по делото решение съдът е приел исковите за доказани по основание , уважил е изцяло претенцията за имуществени вреди от 1700 лева, а по отношение неимуществените вреди е присъдил по справедливост обезщетение от 2500 лева , ведно със законна лихва от 22.07.2020г. , като е отхвърлил иска за неимуществени вреди над уважения до предявения размер от 10000 лева като неоснователен . Присъдени са за плащане и

разноски 521.51 лева.

Първоинстанционното решение е обжалвано и от двете страни в съответните части с оглед правния им интерес , като предмет на въззивен контрол е изцяло постановения от РС Монтана по съществото на спора съдебен акт .

От събраните по делото писмени и гласни доказателства е установена следната фактическа обстановка, която не е спорна между страните :

На 03.01.2017 година е образувано досъдебно производство № 3/2017г. по описа на РУП *срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.194, ал.1 НК. На 29.03.2019 година на ищеца е повдигнато и предявено обвинение по досъдебното производство за това, че на 01.01.2017 година в стая *на хотел *, при условия на повторност, в съучастие като съизвършител с А.Ц. и К.И., отнел от владението на собственика А.Е. движими вещи на обща стойност 6 900 лева без негово съгласие с намерение за присвояване – престъпление по чл.195, ал.1, т.7 във връзка с чл.194, ал.1 във връзка с чл.20, ал.1 НК, за което законът предвижда наказание лишаване от свобода от 1 до 10 години . В хода на досъдебното производство ищецът е разпитан като обвиняем при повдигане на обвинението, представляван е от служебен защитник и му е взета на 29.03.2019г. мярка за неотклонение „подписка“. На 12.09.2019г. разследването е предявено на служебния защитник на ищеца, а на 10.10.2019 година е внесен от РП *обвинителен акт в РС *и е образувано НДОХ № 1556/2019г. по описа му. Първото съдебно заседание, насрочено за 29.10.2019 година не е проведено поради нередовно призоваване на един от подсъдимите, като ищецът е представляван от упълномощен защитник адвокат П. Г. . На 05.12.2019 година е проведено редовно открито съдебно заседание, като съдебно следствие е проведен по реда на чл. 371,т.1 НПК без разпит на свидетели и вещи лица и е постановена оправдателна присъда по отношение на ищеца. По протест на РП – *е образувано на 19.02.2020 година ВНОХД 15/2020 година, по което след провеждане на едно съдебно заседание на 29.06.2020г., в което ищецът се е явил лично със защитника си адвокат П. Г. , е постановено на 22.07.2020 година решение, с което оправдателната присъда по отношение на ищеца е потвърдена. Сроктът за разглеждане на делото пред втората инстанция е удължен, поради въведени извънредни мерки във връзка с пандемията от Covid 19. Към момента на повдигане на обвинението март 2019г. ищецът е бил на 30 години, като от септември 2017г. живеел на съпружески начала със св. Д.Д., от което съжителство има две деца , родени съответно ноември 2017г. и юни 2020г. . Според данните от наказателното производство е бил безработен, но според свидетелските показания на Д.Д. и Г. Н. е работел в строителната фирма на баща си в гр. *, в която продължава да работи и към настоящия момент . Св. Д.Д. установява, че двамата са живеели като семейство в гр. *, ищецът плащал всички сметки и нищо не им е липсвало, като двамата се разделили през 2021г. . В началото на връзката им ищецът бил жизнерадостен , усмихнат, добър човек, не употребявал алкохол, наркотици никога не е вземал, всичко се развивало добре, бил с чувство за хумор, всичко било наред, докато март 2019г. се променил. Станал раздразнителен, нервен, избухлив, ставал през нощта да пуши, като след настояване от нея й споделил, че е обвинен несправедливо за

кражба. Променило се отношението към дъщеря им И., родена ноември 2017г., не ѝ обръщал внимание, престанал да си играе с нея. Синът им се родил юни 2020г., но ищецът не бил толкова щастлив, колкото при първото раждане, не показал загриженост. Страхувал се, че пак може да влезе в затвора, въпреки, че вече се е променил и влязъл в правния път . След юли месец 2020г. се успокоил , но вече не бил същия човек, продължил да бъде нервен и неспокоен , двамата много се карали и имали скандали , поради което и в началото на 2021г. се разделили .От показанията на св. Г.Н. , колега и близък на ищеца, се установява, че двамата работят заедно от 2017г. . Определя А. като много добър човек , весел, усмихнат, не е употребявал алкохол и наркотици, не пушел. Ищецът му е споделял, че е лежал в затвора, а през март 2019г. казал, че отново го викат в полицията, след което коренно се променил. Станал раздразнителен и нервен, страхувал се да не влезе отново в затвора. На работа идвал изморен, като казвал, че не може да спи. В това състояние бил около година и половина, след което малко се пооправил, но останал нервен и раздразнителен, вече не бил същият човек.

Установява се приложените по делото писмени доказателства , че за периода 2010г.- 2017г. срещу ищеца са били образувани 13 прокурорски преписки, последната от които № 21/2017г. е във връзка с процесното обвинение . 10 от преписките са свързани с престъпления по чл. 343в НК, като по две досъдебното производство е прекратено и преписката е изпратена за реализиране административнонаказателна отговорност, по две е наложено наказание по 78а НК, по три са постановени присъди с наложено наказание лишаване от свобода , а по три от тях ДП е прекратено. Една от преписките с № 1607/2011 е за престъпление по чл. 195 НК с внесен обвинителен акт и наложено наказание 12 месеца пробация, изтърпяно на 14.11.2013г. , а една е за престъпление по чл. 213 НК, по която ДП е прекратено. От справката за съдимост на ищеца се установява, че престъпленията, за които е осъден са извършени в периода 2010г. – февруари 2016г., като след 17.08.2017г. , когато е освободен от затвора след ефективно изтърпяване на общо 7 месеца лишаване от свобода съгласно споразумение със значение на влязла в сила присъда по НДОХ № 72/2017г. на МРС , ищецът няма данни да е извършвал други противообществени деяния. Справката за съдимост и липсата на образувани след 17.08.2017г. прокурорски преписки сочи, че изтърпяното ефективно наказание лишаване от свобода е довело до поправяне и превъзпитание на ищеца към спазване на законите и добрите нрави , каквато е една от целите на налагане на наказание .

При така установената от събраните доказателства фактическа обстановка, от правна страна съдът приема следното :

Безспорно е, че за времето от 29.03.2019г.-22.07.2020г. , за период от 1 година и 4 месеца, ищецът е имал качеството на обвиняем, съответно подсъдим по наказателно производство - ДП № 3/2017г. и НДОХ № 1556/2019г. с повдигнато и поддържано от страна на РП *, включително и пред въззивния съд обвинени в извършване на престъпление по чл. 195,ал.1,т.7 вр. с чл. 194,ал.1 и ал. 20,ал.2 НК, като наказателното производство е приключило с постановяване на 05.12.2019г. оправдателна присъда , влязла в сила на

22.07.2020г. , което е основание за ангажиране отговорността на държавата по чл. 2,ал.1,т. 3 от ЗОДОВ за вреди , причинени на граждани от прокуратурата при обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е оправдано , поради което и поддържаните от прокуратурата доводи във въззивната жалба за липса на предпоставките на чл. 2,ал. 1,т. 3 от ЗОДОВ за ангажиране отговорността й са неоснователни.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ обезщетение се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди , които са пряка и непосредствена последица от увреждането, в случая от незаконното обвинение в извършване на престъпление по чл. 195,ал.1,т.7 НК.

Безспорно е установено от приложеното НДОХ, че в хода на първоинстанционното и въззивно съдебно производство ищецът е бил представляван от упълномощен защитник адвокат П. Г. , като от приложените по делата договори за правна помощ и съдействие от 05.12.2019г. и от 29.06.2020г. се установява, че е заплатил договореното адвокатско възнаграждение от общо 1700 лева, представляващи имуществени вреди в пряка причинна връзка с незаконното обвинение , поради което и искът за заплащане сумата от 1700 лева се явява доказан и основателен.

Безспорно е установено по делото , че в резултат на качеството си на обвиняем и подсъдим в извършване на престъпление по чл. 197,ал.1,т.7 НК, за което по закон се предвижда наказание лишаване от свобода от една до десет години , с взета мярка за неотклонение „подписка „, за период една година и четири месеца до влизане в сила на 22.07.2020г. на оправдателната присъда , ищецът е преживял негативни емоции, свързани със страх от налагане на ефективно наказание за нещо, което не е извършил , като се е чувствал унижен и засрамен пред близките и познатите си. Променило се е отношението му към близките и семейството , като е станал нервен и раздразнителен , престанал да се радва на детето си и живота си , не можел да спи , изпитвал притеснения, че може отново да влезе в затвора, предвид предишните си осъждания.

От доказателствата по делото е видно, че в продължение на една година и четири месеца ищецът като обвиняем и подсъдим е изпитвал ноторните за несправедливо обвинен човек усещания за накърнена справедливост, несигурност, времеви ангажименти за явяване в съдебни заседания, неудобства и страх .

Тези обстоятелства обосновават отрицателни психологически изживявания в причинна връзка с незаконното обвинение, които подлежат на обезвреда от ответника , повдигнал и поддържал в хода на наказателното производство пред първа и въззивна инстанция обвинение в извършване на тежко умишлено престъпление , за което е налице влязла в сила оправдателната присъда. Съгласно чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Според практиката на ВС, изразена в т. II на [ППВС № 4/68 г.](#), понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на конкретните обстоятелства - тежестта на обвинението, продължителността на наказателното производство, данните за психичното състояние, негативни последици в обществен план и други. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди от незаконно обвинение в извършване на престъпление, съдът

следва да прецени характера на обвинението, осъществени ли са спрямо обвинения мерки на принуда, продължителността на наказателното преследване, данните за личността на подсъдимия - доколко повдигнатото обвинение за деяние, което лицето не е извършило се е отразило негативно на физическото здраве, психиката му, на контактите и социалния му живот, на положението му в обществото, работата, семейното му положение , в т. ч. върху възможностите за професионални изяви и развитие в служебен план, както и всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая.

Качеството на обвиняем , съответно подсъдим ищецът е имал за сравнително кратък период от време - 1 годни и 4 месеца , като е оправдан още на първа инстанция с постановяване на 05.12.2019г. присъда по НДОХ № 1556/2019г. на МРС. Наказателното производство е приключило в разумен срок. Мярката за неотклонение , която е взета по наказателното производство, е най-леката, предвидена в закона –подписка, като не се установява да е довела до ограничаване правото на ищеца за свободно придвижване и трудова заетост. Същият е продължил да живее със семейството си в гр. *и да работи в строителната фирма на баща си, като са налице и данни, че е напускал пределите на страната, видно от справка от ОД на МВР */л. 29 от първоинстанционното дело/. Няма данни да се е ползвал с авторитет в обществото, който да е засегнат от повдигнатото му конкретно обвинение, още повече при наличие на няколко предишно осъждания, в т.ч. и ефективно изтърпяване на наказание лишаване от свобода. Не се установява наличието на обвинение да е имало широка медийна разгласа, което обстоятелство да се цени като източник на неимуществени вреди с по-голям интензитет. Не се установява пряка причинна връзка между обвинението и раздялата му с майката на децата му, настъпила в началото на 2021г., месеци след влизане в сила оправдателната присъда . На досъдебното производство се е явил един път при предявяване на обвинението, като пред първата инстанция са проведени две съдебни заседания и едно пред въззивния съд, на които ищецът се е явявал. Обвинението е поддържано от страна на прокуратурата в хода на съдебното наказателното производство, проведено пред първоинстанционния и въззивен съд , съответно до влизане в сила на оправдателната присъда .

Предвид всички горепосочени обстоятелства , възрастта на ищеца -30 годишен към 2019г., тежестта на обвинението , продължителността на наказателното производство , липсата на трайни последици върху здравето , психиката , семейния му живот и професионална реализация , съобразявайки икономическия растеж и стандарта на живот към датата на увреждането / 22.07.2020г. / , съдът намира, че справедлив размер на обезщетение за причинените морални вреди вследствие незаконното обвинение е сумата от 2500 лева , поради което и предявеният иск за неимуществени вреди се явява доказан и основателен до този размер . Над сумата 2500 лева до предявения размер от 10 000 лева искът е неоснователен .

Върху вземането за обезщетение за вреди се дължи законна лихва, считано от 22.07.2020г. - датата на влизане в сила оправдателната присъда , от когато ответникът е в

забава с оглед чл. 84, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите, присъждането на която е поискано с исковата молба.

Изводите на въззивния съд съвпадат с направените такива от първостепенния съд, поради което и обжалваното решение като правилно следва да се потвърди.

При този изход на въззивното производство и неоснователност на двете въззивни жалби, то разноси с оглед правилата на чл. 78 ГПК не са дължими.

Водим от гореизложените мотиви, Окръжният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № № 115 от 22.03.2023г. на Районен съд Монтана, постановено по гр.дело № 2567/2022г. по описа на същия съд, като ПРАВИЛНО.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване по реда и условията на чл. 280 и сл. от ГПК пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____